

طراحی پرونده الکترونیک بیماران دیابتی

نویسندگان: جبرائیل فرضی^۱، عبدالله مهدوی^۲، شفیق حبیبی^۳
آدرس: اردبیل، بیمارستان بوعلی

چکیده:

بیماری دیابت از بیماری‌های مزمن نسبتاً شایع در جهان است که بطور متفوتی تمام نژادها را درگیر می‌کند. شیوع و بروز این بیماری در کشورهای در حال توسعه، بدلیل افزایش میزان بقا (Survival Rate) در حال رشد است که این امر ناشی از تغییرات در شیوه زندگی و بهبود وضعیت بهداشتی-درمانی جوامع می‌باشد. دیابت می‌تواند منجر به بیماری‌های قلبی و عروقی، شوک، نابینایی، نارسایی کلیوی، قطع اندام تحتانی، عوارض حاملگی و مرگ مرتبط با انفولانزا شود. در این بیماری زمینه ژنتیکی بسیار حائز است بطوریکه امکان ابتلا به بیماری در خویشاوندان درجه اول افراد مبتلا، حدود سه برابر سایر افراد است بطور متوسط حداقل ۱۰ درصد جمعیت بالغ جهان به این بیماری مبتلا هستند و در کشورمان نیز میزان افراد مبتلا به دیابت قریب به ۲ میلیون نفر تخمین زده می‌شود.

از لحاظ اقتصادی نیز از هزینه‌سازترین بیماری‌های مزمن در سراسر جهان به شمار می‌رود بطوریکه در ایالات متحده آمریکا در سال ۲۰۰۲ متوسط هزینه‌های مراقبت بهداشتی هر فرد دیابتی غیربیماران غیردیابتی تخمین زده شده است در کشورمان نیز سالانه ۱۰ میلیارد ریال هزینه مستقیم (ویزیت پزشکی) به این بیماری اختصاص می‌یابد.

افزایش سطح شناسایی بیماری، شناسایی گروه‌های در معرض خطر، توسعه استراتژی‌ها برای کاهش هزینه‌های انسانی و اقتصادی بیماری، تدوین مقررات مراقبت‌های بهداشتی، ارزیابی برنامه‌های پیشگیری و کنترل بیماری دیابت فقط در صورت وجود یک نظام اطلاعاتی توانمند میسر خواهد شد. بنابراین با طراحی سیستم پرونده الکترونیک بیماران دیابتی (Electronic Diabetes Health Record) می‌توان گام‌های اساسی در جهت جمع‌آوری، تحلیل و توزیع داده‌های دیابت و عوارض آنها برداشت.

کشورهای زیادی از جمله ایالات متحده آمریکا، اتحادیه اروپا و انگلستان سیستم‌های EDHR متفوتی را در سطح ملی برای رفع نیازهای بیماران دیابتی طراحی و اجرا نموده‌اند. جدیدترین نظام اطلاعاتی دیابت در ایالت کالیفرنیا آمریکا به نام ثبت الکترونیک دیابت (Medico Compass) در سال ۲۰۰۲ به طول ۹ ماه به صورت پایلوت اجرا شد که در این سیستم قابلیت ثبت اطلاعات حتی در منزل وجود دارد و امکان مراقبت از بیمار را بیشتر فراهم می‌آورد. مزیت‌های دیگر این نظام قالب بندی و نمایش گرافیکی داده‌ها برای مراقبت بیماران توسط پزشک می‌باشد. اتحادیه اروپا نیز برای مدیریت بیماران دیابتی وابسته به انسولین، الگویی را طراحی نموده است که این الگو کلیه مراحل پایلوت، اجرا و ارزیابی توزیع سیستم الکترونیک برای پشتیبانی ارتباط میان پزشک و بیماران دیابتی، جمع‌آوری داده‌ها، انتقال، تحلیل داده‌ها و پشتیبانی تصمیم‌گیری طی نموده است. همچنین پروژه EDHR انگلستان با زیرساخت‌های اطلاعاتی مناسب، کلیه سیستم‌های اطلاعاتی تخصصی مراقبت ثانویه، منطقه‌ای جمعیت محور، پزشکان عمومی و پرونده الکترونیک بیماران را در بر می‌گیرد و سطوح دسترسی به اطلاعات بیماران نیز به طور منظم تدوین گردیده.

^۱ - کارشناس ارشد مدارک پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

^۲ - مربی و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

^۳ - کارشناس ارشد کتانه‌آری و اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

است. این طرح ابزارها و خدمات جامعی را برای پشتیبانی جمع‌آوری داده‌ها، گزارش و تحلیل اطلاعات مهیا می‌کند و امکان فعالیت زیر ساختار فنی اطلاعات در سطح محلی نیز وجود دارد. به‌طور کلی هدف از این پروژه ایجاد اطمینان نسبت به ارائه دهنده‌گان مراقبت در نگهداری پرونده الکترونیک بیماران دیابت با کیفیت بالاست.

در کشورمان نیز در زمینه EDHR پژوهش‌های جامعی انجام نشده و اطلاعات کاملی از میزان شیوع و بروز دیابت وجود ندارد لذا با بررسی نظام‌های پیشرفته جهان، راهکارهایی برای طراحی سیستم EDHR در کشورمان پیشنهاد شده که به‌طور مفصل در این مقاله مورد بحث قرار گرفته است.